

VUK KARADŽIĆ NEKAD I SAD ILI O POVIJESTI NARODNE KULTURE

DUNJA RIHTMAN-AUGUŠTIN
Zavod za istraživanje folklor
41000 Zagreb
Ulica kralja Zvonimira 17

UDK 398:82.01
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 11. XI. 1989.
Prihvaćeno: 9. XII. 1989.

U raspravi se nastoji pokazati da Vuk Karadžić nije samo otkrivač narodne kulture, kako je općenito shvaćen, u nas i u svijetu. Karadžić zapravo sudjeluje u oblikovanju normi i obrazaca koji označuju srpsku narodnu kulturu i koji ocrtavaju njezine etničke granice (u Barthovu smislu). U nastavku ovog priloga analiziraju se vrednote sadržane u »Maloj prostonarodnoj pjesnarici slaveno-serbskoj« te opisi nekih ključnih institucija narodne kulture kao što su »zadruga« i »kućni starješina«. Zaključuje se da Vuk ne opisuje stvarno stanje nego nudi obrasce tih institucija i modele srpske narodne kulture. U funkciji aktualne političke (nacionalističke) akcije Vukovi devetnaestostoljetni obrasci narodne kulture bivaju ponovno instrumentalizirani.

Godine 1987. odvijala se bučna i pompozna proslava, dvjestota godina rođenja Vuka Stefanovića Karadžića u plethori domaćih i inozemnih znanstvenih simpozija, publikacija, novinskih članaka, televizijskih emisija i političkih interpretacija... Najavljivalo se čak da će biti donijet zakon koji bi cijelu zemlju obavezivao na proslavu... Sama je proslava kulminirala početkom listopada karnevalskom povorkom kroz Beograd. Glumci odjeveni u odjeću po prošlostoljetnoj modi prikazivali su ličnosti iz Vukova doba i samoga Vuka. Parada je koincidirala s razdobljem u kojem se desila dosta burna promjena u srpskom političkom vrhu. Simboli, koji potječu od Vuka, i koje su mnogi u Vukovo doba u tom istom Beogradu pobijali, nazivajući Vuka najpogrdnijim imenima (v. Selimović, 1987) ponovno imaju više značajne funkcije: afirmiraju srpsku naciju ali ne kriju integralističke tendencije. Sam Vuk, koji se proslavio otkrićem narodne kulture postao je njezin simbol.

Velikom proslavom valorizirano je Vukovo djelo sa stajališta kraja dvadesetoga stoljeća. Valorizacije nisu bile jednoznačne i kretale su se od nekritičkih i apsolutno afirmativnih do onih koje su odista nastojale pokazati utjecaj Vukova opusa na jezik, srpski i hrvatski, na kulturu, ali ne i na jezike i kulture ostalih južnoslavenskih naroda.

Otkriće narodne kulture u 19. stoljeću zajedno s *izumom* brojnih nacionalnih tradicija dio je povijesnog procesa koji na evropsku scenu dovodi neke dotad nepoznate, od mnogih nepriznate nacije. U Vukovo doba, sredinom burnoga prošlog stoljeća još su Marx i Engels dijelili Evropske narode na *historijske* i *nehistorijske*. Historijski (revolucionarni) narodi bijahu po njima: Englezi, Francuzi, Nijemci, Irci, Talijani, Mađari, Poljaci, Rusi, Španjolci, Škoti i skandinavski

narodi, a među nehistorijske, kontrarevolucionarne ubrajaju Albance, Čehe, Bugare, Hrvate, Litavce, Rumunje, Estonce, Latvijce, Rusine, Srbe, Slovence i ostale ostatke grupa raspršenih diljem Evrope (Baske, Bretonce, Velšane) (v. Meznarić 1984, 140).

Engels je 1848. pisao kako su od jedanaestoga stoljeća do tada Južni Slaveni izgubili i posljednje ostatke političke nezavisnosti, kako su njihovi jezici gotovo posve utrnuti, i kako se tim jezicima služe samo izolirani seljaci (v. Meznarić 1984, 149). Engelsovo i Marxovo mišljenje nisam navela radi polemike o pogreškama marksista u pristupu nacionalnom pitanju. Željela sam da to posluži kao ilustracija jednog evropskog načina mišljenja o nacijama, među ostalim i o onima kojima mi danas pripadamo.

U duhovnoj klimi devetnaestoga stoljeća Vuk će nastojati afirmirati jezik svinjara i govedara i narodnu kulturu nehistorijskog naroda. Afirmacija narodne kulture u funkciji je njegove borbe za narodni jezik nasuprot crkvenoslavenskom jeziku koji je dotad bio u crkvenoj i književnoj upotrebi u Srba. Moguće je pratiti kako se Vukove ideje razvijaju u pravcu identifikacije narodnog jezika i narodnog duha; njegov model jezika ima kulturološki sadržaj (v. Pogačnik 1987, 107, 111).

Vukova *Mala prstonarodna pjesnarica* u popisu je pedesetak djela koja po mišljenju britanskog povjesničara Petera Burkea označuju *otkriće naroda* u Evropi između 1760. i 1846. (Burke 1978, 287, 288). Vuk je za tog autora paradigmatička ličnost otkrivača i istraživača narodne kulture. Osim što ga više puta citira i spominje, Vukovoj biografiji posvećuje znatan prostor u svom djelu o povijesti narodne kulture u predindustrijskoj Evropi i prikazuje ga prema Wilsonovoj (Wilson 1970) monografiji.¹

Općenito je prihvaćena činjenica da je Vuk bio čovjek iz naroda koji ne samo što je skupljao narodne pjesme i građu o narodnom životu, nego je vrlo mnogo, čak veći dio te građe sam *znao*. To *poznavanje* iz prve ruke — u gotovo svim osvrtima na njegovo djelo funkcionira kao neprijeporna potvrda vrijednosti njegovih iskaza. U etnološkim, više nego li u jezičkim ili usmenoknjiževnim raspravama to služi kao dokaz da Vuk nije izmišljao, jer je bio čovjek iz *naroda* koji je poznavao narod... Njegova biografija funkcionira kao dokaz, a standardizacija koju provodi u opisima fenomena narodne kulture prihvaća se kao izvorna građa.

U raspravi o poimanju Vukovih priča kao obrazaca narodnog pripovijedanja Maja Bošković-Stulli (1964, 1975) upozorila je na povijesne korijene Karadžićevih postupaka standardizacije i na negativan utjecaj toga obrasca u suvremenoj interpretaciji usmene književnosti.

Nastojat ću ovdje pokazati da kod Vuka nije riječ samo o otkriću naroda i narodne kulture nego i o utvrđivanju granica, vrednota i obrazaca srpske narodne kulture.

Kakva je, dakle, slika *narodne kulture* po Vuku.

Serbska moma, il' je doma,
Ili kod ovaca,

Radeć pjeva, kao ševa,
Milom svojeg serdca.
On sviranjem, il' igranjem
Odgovor joj daje;
Da je tima, ljubve či'nma
Za sebe obaje.

Ovaj moto uvodi u *Malu prostonarodnu slaveno-serbsku pjesnaricu* koju spominje Burke. Isti je ugođaj prisutan i na onovremenoj grafici otisnutoj na prvoj stranici knjige: pod sjenom drveta djevojka u narodnoj nošnji stojeć prede. Na klupici sjedi momće i svira u dvojnice. U pozadini krajolik s blagim brežuljkom.

U toj pastorali nošnja je dosta slobodno interpretirana. Kao da je crtež inspiriran Fortisovom Morlačkom djevojkom: na djevojci je košulja (prsa i rukavi kao da su vezeni svilom), zatim dugačak sukneni kaput (sadak), pretkivana vunena pregača s kratkim resama i kapa u obliku crvenkape. Iako ju je teško regionalno odrediti ili etnički identificirati, možda bi se mogla smjestiti u zapadnu Dalmaciju, negdje u Ravne Kotare. Preslica upućuje na jadranski tip. Na muškarcu je ljetna varijanta muške nošnje sa širokim nogavicama i dugačka košulja izvezena na rubu. Dva dugmeta uz momkov vrat upućuju na prijelaz između Primorja i Dinarske regije. Zapravo zapažamo elemente gradske a ne seoske odjeće.²

U svakom slučaju ovako otmjeno opremljene pastirice nisu prele ni ovako odjeveni pastiri nisu čuvali stado. To su, naime, radili u svakodnevnoj ne tako blistavoj odjeći, a ne u prazničkoj nošnji. Neosporno je da je slikovni uvod u knjigu obilježen idiličnim obrascem *narodne kulture*.

Poetika ljubavnih pjesama te prve Vukove Pjesnarice i danas plijeni čak i onog jugoslavenskog intelektualca koji je u osnovnoj školi bio ugnjavljen neadekvatnom didaktikom narodne poezije što još uvijek vlada u pedagogiji i mahom se oslanja na Vukove ili njemu slične obrasce (v. Perić–Polonijo 1985). Pjesme govore o ljubavi ali otkrivaju ne samo jezičnu izražajnost nego i etos *narodne kulture*. Vrednuje se zvanje ratara: »u ratara crne ruke a bjela pogača« (str. 40); pri izboru momka nije dobro izabrati »momće građanče« (str. 42)... Cijela jedna studija vrednota sadržanih u narodnoj poeziji i u prozi u Vukovoj redakciji mogla bi se napraviti, uspoređujući, naravno, te vrednote s realnošću svakodnevnoga života u prošlom stoljeću.³

Drugi dio zbirke sadrži osam epskih pjesama. U njima se gotovo u Barthovom smislu (1969) određuju granice etnosa. Prva je o Milošu Obiliću (str. 89–93) kojeg »slavni Serbski Knez Lazare« šalje u Latine da kupi haraće. Latinska gospoda hvale se Milošu svojom crkvom na što Miloš odgovara navodeći redom srpske crkve i zadužbine kojih brojnost ne samo što zadivljuje i posramljuje Latine nego i za nas danas utvrđuje simboliku etničkih međaša: Lavra Studenička, Gjurjevci Stupovi, Hilandar, Žiča, Sopoćani, Papraća, Visoki Dečani, Rača, Tronoša, Ravanica... Svaka je lokacija u pjesmi geografski definirana.

Druga je pjesma posvećena Marku Kraljeviću (str. 94-100). Uz nju je značajna i opširna Vukova bilješka. On, naime, smatra da »za ovoga Serbskoga Herkulesa povjest pismena vrlo malo opominje, prema njegovim djelima, koja narod prosti, Serbski i Bugarski, o njemu pripovjeda i pjeva« (str. 94). U duhu svoga vremena Vuk upomoć poziva epsko narodno pjesništvo da bi uspostavio nacionalnu povijest. U petoj pjesmi o smrti Guše Buljukbaše (str. 106-108) riječ je o »hrabrom turskom činovniku...« koji je »Cesarcima«, tj. austrougarskoj vojsci nanosio štete i »serbsko roblje odvodio«. I ovdje se postavljaju granice: Cesarci, Laudon, serbski Frajkor, Turci...

Iz treće (str. 100-103), četvrte (str. 103-105) i šeste pjesme (str. 108-112) mogu se interpretirati neki obiteljski odnosi: staru majku mora zamijeniti snaha, snahu najprije treba tražiti u blizini, a teškoće nastaju kad je nema u bližoj nego tek u daljoj okolini... Pjesma utvrđuje red kojim se obavještavaju srodnici prilikom smrti i način kako se nariče. Udaja mlade djevojke za starca izbjegnuta je bijegom mladenke s mladićem što svatovi odobravaju...

Napokon, o obiteljskim odnosima i o odnosima muškarca i žene govori glasovita balada o Hasanaginici (str. 113-116). U vrijeme kad je uvrštena u *Pjesnaricu* ona već ima status na međunarodnoj književnoj sceni. Paradoksalno, kao što to nerijetko biva u povijesti nacionalnih kultura, ta pjesma za koju Vuk u prvim štampanim verzijama navodi da je također »Serbalja Muhamedanskog zakona«, prvi je puta zapisana kod Morlaka premda joj je podrijetlo muslimansko. Tko su zapravo Morlaci:⁴ divlje pleme, Hrvati, možda Srbi ili netko drugi? Čija je u stvari Hasanaginica? O tome već dva stoljeća postoje sporovi i suglasja. No ovdje to i nije bitno. Bitno je nešto drugo: Hasanaginica, upravo zato što već ima renome literarne vrijednosti postaje simbol nove književnosti, novoga narodnoga jezičnog izraza i srpske narodne kulture. Valorizirana i revalorizirana na postolju tog simbola traje sve do naših dana.

Etnografski i folkloristički Vukov pothvat uvijek je i u biti prvenstveno nacionalno politički. U predgovoru on kaže (*Pjesnarica* 1814, 20):

»Ja se nadam, da će ova moja mala Pjesnarica biti povoljna svakome onom Serbljinu, koi Nacionalizmus svoga roda ljubi; ako li se koi nadje te me izpsuje; ništa zato; i to mi neće biti iznenada. Meni je dovoljno u tjehe, što ja ovo sa dobrim namerenjem iz goreće ljubovi k rodu Serbskome izdajem; i što će se koi god Serbljin naći, koi će ono poznavši odobriti.«

Nacionalizmus je pokretač, a kako nacija još nije ni geografski ni politički ni kulturno, tj. simbolički omeđena, Vukova je zadaća da to uradi. Uradi će to uz pomoć jezika i narodne kulture. Rasprave pak o Vukovoj metodologiji, o načinu skupljanja i zapisivanja narodne poezije i proze, usprkos opravdanom divljenju njegovu djelu i nerijetko manje opravdanom kanoniziranju njegove metode, otkrivaju sustavan postupak *stilizacije*. Neki autori objašnjavaju *stilizaciju* time što je

Vuk i sam narodni pripovjedač, pa se gotovo ne može oteti stilskom dotjerivanju. Drugo je opravdanje *stilizacije* to što Vuk objavljivanjem narodne književnosti nastoji ostvariti »ugled narodnog jezika u prozi« (Radovanović 1973, 163, Mojašević 1954, 300) pa izabire samo najbolje pjesme i pripovijetke.

U obilju narodne književnosti koja je živjela i kao takva otkrivena u Vukovo vrijeme, doista je pri izdavanju bilo potrebno izvršiti selekciju, kao što se to, uostalom, radi i danas. No isto tako znamo da svatko tko izabire to čini na temelju vlastitih kriterija. Vukovi kriteriji, osim književnoestetskih bili su neskriveno nacionalno politički.

Zbog toga se pitanje stilizacije i selekcije ne iscrpljuje samo na primjeru književnosti. Postupak pri odabiru i opisu narodnih običaja i socijalnih institucija također je sadržavao *stilizaciju* i *standardizaciju*. Pogledajmo samo dva primjera koji se odnose na južnoslavensku proširenu obitelj, zadrugu i na njezinog starješinu ili domaćina (Karadžić 1852, citirano prema 1957, 237):

»ZADRUGA. Po trijestero čeljadi slušao sam u Srbiji da se nalazi u jednoj kući; ali su mi u Dalmaciji u Kosovu pokazivali čovjeka iz sela Ridana, po prezimenu Trifunovića, koji ima šezdeset i dvoje čeljadi, među kojom je trinaest žena s muževima i dvije udovice. O Božiću i o krsnom imenu i kad koga žene, sastanu se svi u kući, a onako žive po planini i po polju, a starješina ponajviše u mlinu. Ova kuća ima oko hiljadu i četiri stotine koza i ovaca, do pedeset goveda i četrnaest konja, i plaća na godinu dvadeset i jedan talijer travarine i oko trideset talijera u ime desetka.«

Funkcioniranje zadruga prikazuje se kao obrazac. Obrazac je sastavljen na temelju sekundarnih izvora: »slušao sam«, »pokazivali su mi čovjeka« (to se u tumačenju Vuka obično korigiralo time što se predmnijevalo da on *pozna* narodni život iz prve ruke...). Nadalje zadruga je lokalizirana generičkim pojmom »Srbija« i nešto detaljnije »u Dalmaciji u Kosovu... iz sela Ridana«; u ovom drugom slučaju etnička pripadnost nije izričito navedena iako se može zaključivati. Napokon, obrazac zadruga odnosi se na imućnu obiteljsku organizaciju pa ne znamo funkcionira li na jednak način i u siromaštvu. Jasna je i tendencija da se naglasi velik broj članova zadruga kao pravilo, što kasnija istraživanja nisu potvrdila.

Suvremeni etnolog ne bi mogao dati takvu leksikografsku natuknicu. Prije generalizacije od njega bismo tražili mnogo više preciznih podataka o varijantama te obiteljske institucije. No, zahtjeve našega vremena i suvremene znanosti ne možemo postavljati unatrag, nijednoj minuloj epohi. Zadovoljit ćemo se stoga konstatacijom da od Vuka i u Vukovo vrijeme tim tekstom nismo dobili opis nego *normu* odnosno *obrazac* obiteljske organizacije!

U knjizi *Život i običaji naroda srpskoga* koja je izdana posthumno, a citiram je prema izdanju iz 1957. (Karadžić 1957, 237) odmah nakon *zadruga* dolazi:

»KUĆNI STARJEŠINA vlada i upravlja kućom i svim imanjem; on naređuje djetice i momčad kuda će koji ići i šta će koji raditi; on prodaje (s dogovorom ukućana) što je za prodaju i kupuje što treba kupiti; on drži kesu od novaca; i brine se kako će platiti harač, porezu i ostale dacije. Kad se mole Bogu, on počinje i svršuje. Kad ima kakvih gostiju u kući, starješina se sam s njima razgovara, i on s njima ruča i večera: u velikijem kućama, gdje ima mnogo čeljadi, najprije postave na jednoj sofri starješini i gostima (kojih u takovijem kućama ima gotovo svaki dan), a na drugo djetićima i momčadma koji rade u polju, pa onda večeraju žene i djeca. Starješina nije svagda najstariji godinama u kući: kad otac ostari, on preda starješinstvo najpametnijemu svojem sinu (ili bratu ili sinovcu), ako će bit i najmlađi; ako se dogodi da koji straješina ne upravlja dobro kućom, onda kućani izaberu drugoga...«

I tu je očito riječ o obrascu: ne znamo u kojim se konkretnim regijama starješina ovako ponaša, ima li odstupanja. Nije obrazložena struktura moći i autoriteta koju naslućujemo iz opisa etikete pri jelu: da li i kako ta struktura biva narušavana, kako se to često zbivalo i što se onda događalo. Manjkav je opis nasljeđivanja funkcije starješine, a nedostaju i informacije o tome što se događa ako se pokaže da starješina ne odgovara zahtjevima (»ne upravlja dobro kućom«) koji se pred njega postavljaju...

Potreba da se narodni život prikaže u obliku obrasca, jer ti obrasci, odnosno ti i takvi običaji označit će nacionalno, dovela je naravno, i do idealizacije pa su narodni običaji, institucije i narodna kultura ovdje, kako je pokazano već i prije, oslikani bez konflikta, a moguće disfunkcije (»...ako se dogodi da koji straješina ne upravlja dobro kućom...«) tek kao marginalne i sporadične pojave.

Moglo bi se nanizati više primjera koji bi pokazivali spomenutu neskrivenu tendenciju. Vukova metodologija, sa svim dobrim stranama i manama nije, međutim, isključivo njegov izum. Ona ne potječe iz namjere da se nešto prikaže drukčijim ili da se nešto prikrije. Ona je ukorijenjena u romantizmu i produktivna je u nacionalnoj ideologiji (v. Delorko, Cocchiara).

* * *

Autorica ovih redaka željela je upozoriti na proces otkrivanja i konstituiranja srpske narodne kulture u djelu Vuka Karadžića. Ovdje nisam ulazila u dodire ni u granice i razgraničenja dvaju naroda koji govore srpskim odnosno hrvatskim jezikom i njihovih narodnih kultura, ni u Vukovo izjednačavanje štokavskoga dijalekta sa srpskom nacijom (Gross, 1985, 381-390) što se reflektira i u difuznim razgraničenjima pojedinih fenomena narodne kulture. Otkrivanje i uspostavljanje narodne kulture srpskog naroda u Vukovo je vrijeme bilo višeznačno. Ta se višeznačnost iskazuje i kao poticaj otkriću i razvoju narodnog jezika i narodne

kulture drugih srodnih naroda ali i kao pokušaj integralističkog shvaćanja narodne kulture Južnih Slavena, naročito one Srba i Hrvata.

Iz simbolike obrazaca narodnih običaja, narodne književnosti, jezika, dakle cjelokupne narodne kulture, kako ih je Vuk prikazao, crpili su inspiraciju i ostali narodi na Balkanu, naročito Hrvati. Razgraničenja i presizanja, potičući katkad i od samoga Vuka, ali i od njegovih protivnika, pratila su i još uvijek prate ne samo *narodnu kulturu* i njezino istraživanje nego i aktualnu političku akciju. U funkciji aktualne političke (nacionalističke) akcije Vukovi devetnaestostoljetni obrasci narodne kulture bivaju ponovno, rekla bih, grubo instrumentalizirani.

BILJEŠKE

- 1 Wilson nastoji iscrpno prikazati Vukov život i djelo. Ipak, taj diplomata koji je živio u Beogradu oslanja se samo na jednu vrst literature i manjka mu suptilnosti u tretmanu Vukova odnosa prema pojedinim važnim pitanjima. Pošve prihvaća Vukovo identificiranje štokavskog dijalekta sa srpskom nacijom. Za Gajevu Danicu, prve novine na hrvatskom jeziku kaže da je tiskana »in principal Serbian rather than in the normal Croatian dialect« (str. 300). Zanimljivo je da u indeksu pojmova uopće nema Hrvatske.
- 2 Zahvaljujem dr Jelki Radauš–Ribarić za ovaj pokušaj interpretacije nošnje.
- 3 Dosadašnje studije vrednota sadržanih u narodnoj poeziji na izvjestan su način jednosmjerne: cilj im je obično, kao i u Vukovom devetnaestom stoljeću, dokazati uzvišene nacionalne vrline. Povijesna konfrontacija tih vrednota s konkretnim životnim prilikama i postupcima u svakodnevnom životu ne samo što bi pokazala uobičajeni raskorak nego bi dala mnogo pouzdaniju obavijest o narodnom životu, i ako hoćemo o narodnoj etici. Raskoraci između želja i ostvarenja, između ideala i svakodnevnosti stvarnosti nisu, naime, izum naše suvremenosti.
- 4 Morlaci kao naziv za stanovnike Dalmatinske Zagore – Hrvate (katolike) i dijelom Srbe (pravoslavne vjere).

LITERATURA

- Barth, Frederik, ur., 1969, *Ethnic Groups and Boundaries. The Social Organization of Culture Difference*, Boston, Little Brown and Comp.
- Burke, Peter, 1978, *Popular Culture in Early Modern Europe*, London Temple Smith
- Cocchiara, Giuseppe, 1952, *La storia del folklore in Europa*, Torino, Einaudi, *Istorija folklora u Evropi*, Prosveta, Beograd, 1984/1985.
- Delorko, Olinko, 1968/8, *Mala prstonarodna slaveno–serbska pjesnarica (1814)*, *Sabrana djela Vuka Karadžića*, knj. 1, priredio V. Nedić, »Narodna umjetnost« 5–6, 582–583
- Gross, Mirjana, 1985, *Počeci moderne Hrvatske. Neoapsolutizam u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji 1850–1860*, Globus, Zagreb
- Karadžić, Stefanović, Vuk, 1814, *Mala prstonarodna slaveno–serbska pjesnarica*, Beč, fototipsko izdanje Društva za proučavanje Dositeja i Vuka, Beograd 1958
- Karadžić, Stefanović, Vuk, 1867, *Život i običaji naroda srpskoga*, Srpska književna zadruka, Beograd 1957
- Mežnarić, Silva, 1984, »Teorija nacije« i kako je steci, »Kulturni radnik«, knj. 37, br. 5

- Mojašević, Miljan, 1951, O Vukovoj stilizaciji srpskih narodnih pripovedaka, Zbornik Etnografskog muzeja u Beogradu, 300-315
- Perić-Polonijo, Tanja, 1985, Usmena književnost u programu i udžbenicima književnosti, »Narodna umjetnost«, 22, 273-316
- Pogačnik, Jože, 1987, Recepcija Vukova kulturološkog modela među Slovencima, Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, knj. 30, 1, 101-111
- Radovanović, Miljana, 1973, Vuk Karadžić, etnograf i folklorist, Srpski etnografski zbornik, knjiga 85, Odelenje društvenih nauka, Rasprave i grada, knjiga 8
- Rihtman-Augustin Dunja, 1984, Struktura tradicijskog mišljenja, Zagreb, Školska knjiga, 1984.
- Selimović, Meša, 1987, Za i protiv Vuka, Beograd, BIGZ
- Wilson, Duncan, 1970, The Life and Times of Vuk Stefanović Karadžić 1787-1894, Oxford, Clarendon Press

VUK KARADŽIĆ: PAST AND PRESENT OR ON THE HISTORY OF FOLK CULTURE

Summary

An attempt has been made to demonstrate that the relevant issues related to Vuk Karadžić include not only the discovery of people and of popular culture but also the establishment of ethnic boundaries, values and patterns of Serbian culture. Demarcation and encroachment, at times by Vuk himself but no less commonly by his opponents, have always accompanied popular culture and research on it as well as the current political action. For the purposes of that action Vuk's patterns, 19th century patterns of folk culture even today are being reactivated once again in Serbian nationalist movement.